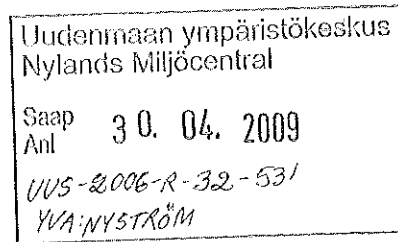

27.4.2009

Uudenmaan ympäristökeskus
PL 36 (Asemapäällikönkatu 14)
00521 HELSINKI

UUS-2006-R-32-531

LAUSUNTO UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUKSELLE VENÄJÄN JA
SAKSAN VÄLINEN MERENALAINEN MAAKAASUPUTKI SUOMEN TA-
LOUSVYÖHYKKEELLÄ -HANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN AR-
VIOINTISELOSTUKSESTA

Khs 2009-528

Kaupunginhallitus päätti lähettää Uudenmaan ympäristökeskukselle Venäjä-Saksa merenalainen maakaasuputki Suomen talousvyöhykkeellä -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus suhtautuu hankkeeseen varauksellisesti jäljempänä ilmenevistä ympäristönäkökulmista johtuen.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa käsitellyt vaihtoehdot ja arvioinnin huomioonottaminen

Kaupunginhallitus toteaa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa Suomen hankealueella tarkastellut vaihtoehdot eroavat hyvin vähän toisistaan eikä todellisia reittivaihtoehtoja käytännössä ole.

Valtioneuvoston ympäristövaikutusten arviointimenettelystä antaman asetuksen (713/2006) mukaan arviointiselostuksessa on esitettävä tarpeellisessa määrin mm. selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen, sekä selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon.

Kaupunginhallitus toteaa, että hankkeen toteutuksen valmistelu on viety jo pitkälle ennen YVA-selostuksen ja vaikutusarvioiden valmistamista. Hanke on kuvattu selkeästi, mutta yleispiirteisesti. Hankkeen, YVA-arviointiohjelman ja YVA-selostuksen yleispiirteinen kuvaus vaikeuttaa hahmottamaan, miten YVA-selostus otetaan huomioon päätöksenteossa.

27.4.2009

Tutkimukset ja vaikutukset

YVA-selostuksessa on esitetty projektin arviointimenetelmät ja tietolähteet. Vaikutusten merkityksen arviointi ja vaihtoehtojen vertailu painottuu kuitenkin enemmän hankkeen ja sen vaikutusalueen olosuhteiden kuvaukseen, ja varsinainen ympäristövaikutusten arviointi jää vähemmälle.

Eri tekijöiden yhteisvaikutusten ja keskinäisten vuorovaikutussuhteiden arviointi puuttuu. Suomen hankealueen arviointiraportissa tulisi tuoda esiin ja pitää taustalla vertailutietoina myös koko merialueella hankkeesta aiheutuvat vaikutukset. Itämeren tulisi käsitellä kokonaisuutena.

Arviointiselostuksessa esitetään, että ruoppaukset, täytöt, räjäytykset ja putken asentaminen muokkaavat merenpohjaa ja muuttavat pohjavirtauksia sekä vapauttavat pohjasedimenttiin varastoituneita ravinteita. Vaikutusten on arvioitu olevan vähäisiä.

Kaupunginhallitus katsoo, että hankkeen vaikutukset Itämeren luonnontilaan on selvitettävä huolella, sillä Itämeri ja erityisesti Suomenlahti ovat erityisen herkkiä, luonnonoloiltaan ainutlaatuisia ja kärsivät liiallisesta kuormituksesta. Vähäisetkään vaikutukset eivät siten ole suotavia. Itämeren alueella kaikkien toimijoiden tulisi pikemminkin pyrkiä vähentämään alueen kuormitusta ja parantamaan merialueen tilaa. Pohjasedimenteistä vapautuvat ravinteet, erityisesti fosfori, saattavat sopivissa olosuhteissa synnyttää voimakkaita sinileväkukintoja.

Vaikutusten lieventämisen, seurannan ja avoimen tiedotuksen tärkeys

Arviointiselostuksessa on kuvattu myös vaikutusten ehkäisemis- ja lieventämistoimia. Haitallisten vaikutusten minimointi ja lieventäminen on tarpeen pitää mukana hankkeen kaikessa suunnittelussa siten, että suunnittelutason tarkentuessa myös lievennyssuunnitelmat tarkennetaan. Lievennystoimien vaikuttavuus voidaan varmentaa ja dokumentoida perusteellisilla seurannoilla.

Arviointiselostuksessa on käsitelty vaikutusten seurantarpeita, jotka kohdistuvat eläimistöön, meriliikenteeseen, kulttuuriperintökohteisiin, pohjasedimenttiin, vedenlaatuun, pohjaeläimistöön ja kaloihin. Suuren hankkeen rakennusaikaista ja käytönaikaista seuranta varten tarvitaan lisäksi kattava seurantaohjelma, joka käsittää koko hankkeen vaikutusalueen Itämerellä. Erityisesti on etu- ja jälkikäteen selvitettävä erilaisten selkeiden vaikutusten yhteisvaikutuksia, esimerkiksi pohjan vä-

27.4.2009

häisten virtausten muutosten ja muiden putken aiheuttamien muutosten vaikutusta hapettomiin alueisiin ja sisäiseen kuormitukseen ravinteiden kierron häiriintyessä.

Toteutussuunnittelun, rakentamisen ja mahdollisten käyttöaikaisten ongelmatilanteiden aikana on erityisesti laivaliikenteelle ja kalastukselle suunnattu avoin ja oikea-aikainen tiedotus välttämätöntä.

Vaikutukset merinisäkkäille ja linnustolle

Merinisäkkäistä Suomen hankealueella esiintyy harmaahylkeitä ja itämerennorppia. Putkilinja kulkee hylkeiden lisääntymisalueen poikki.

Itämeri on myös tärkeä lintujen muuttoreitti sekä pesintä- ja lepoalue. Haittojen lieventämiseksi töiden ajoituksessa tulee ottaa huomioon merinisäkkäiden ja linnuston suojeleminen. Suomen alueella tulisi haittojen lieventämisen suunnittelussa ottaa myös huomioon, että reittivaihtoehto 2 kulkee kauempana Kalbådagrundin alueella lintujen pesintäyhdyskunnista.

Suojelualueet, Natura 2000-verkoston laajentaminen talousvyöhykkeellä

YVA-selostuksen mukaan suunnitellun Nord Stream -putkilinjan läheisyydessä ei ole suojelualueita. Kaasuputken reitti kulkee Suomenlahdella suurimmaksi osaksi 20-30 kilometrin etäisyydellä Suomen rannikosta, ja lähin suojelualue (Natura 2000-alue) sijaitsee noin 10 kilometrin etäisyydellä putkilinjan suunnitellusta reitistä. Natura 2000-alueille ja muille suojelualueilla ei odoteta aiheutuvan fyysisiä vaikutuksia (esim. melua tai sedimenttien leviämistä), jotka kohdistuisivat alueiden eliöstöön.

Ympäristöministeriö on arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa kuitenkin todennut, että Suomi on selvittämässä Natura 2000-verkoston mahdollista laajentamista talousvyöhykkeelle. Suomenlahden rannikolle on tulossa neljä uutta, avomerelle sijoitettavaa Natura-aluetta. YVA-selostuksessa olisi tullut kertoa näistä suunnitelmista, esimerkiksi luvussa 12 Tietojen puute ja epävarmuustekijät. Kaupunginhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiselostusta tulee täydentää arvioimalla vaikutukset suunnitelluille Natura-kohteille.

Vaikutukset meriliikenteelle ja kalastukselle

Kaasuputkihankkeen vaikutukset vesiliikenteeseen ja hankkeen mahdollisesti aiheuttamat riskit liikenteelle ilmenevät etupäässä putken ra-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

27.4.2009

kennusvaiheessa. Koska kaasuputki tullaan rakentamaan kahdessa vaiheessa, rakentamisajan haitat ovat kaksinkertaiset laivaliikenteelle verrattuna siinä, että rakentaminen tehtäisiin kerralla.

Itämeri on maailman vilkkaimmin liikennöityjä laivaliikennealueita. YVA-selostuksen mukaan liikenteelle ja väylille ei aiheudu haittoja. Toisaalta olisi tarkemmin tiedettävä, miten mahdollinen putken vaurioituminen vaikuttaisi luontoon. Esimerkiksi Helsingin edustalla putki kulkee alueella, jossa itä-länsisuuntainen laivaliikenne risteää Helsingin ja Tallinnan välisen liikenteen kanssa. Mahdolliset onnettomuudet voivat teoriassa ehkä vahingoittaa myös putkea.

Vaikutukset arviointiselostuksessa arvioidaan yleisesti vähäisiksi, mutta vaikutukset kalastukselle arvioidaan kohtalaisiksi. Putkilinja kulkee troolikalastusalueilla ja aiheuttaa kalastajille rakennusaikana huomattavaa haittaa ja toiminta-aikanakin pysyviä rajoituksia. Kalastukselle ja kalastolle aiheutettavia vaikutuksia olisi arvioitava tarkemmin, jotta ne voitaisiin ottaa huomioon lievennystoimien ja mahdollisten kompensatioiden suunnittelussa.

Infrastrukturi

Helsingin Energia on osallisena hankkeessa, jossa on rakennettu sähkökaapeliyhteys Viron ja Suomen välille. Kaupunginhallitus katsoo, että Venäjän ja Saksan välisen maakaasuputken rakentaminen ja käyttö tulee toteuttaa siten, etteivät sähkökaapelit vahingoitu eikä niiden käyttöä tai myöhempää rakentamista vaaranneta.

Lisätiedot:

Saarinen Erja, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin 310 36102

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUS

Pekka Sauri
apulaiskaupunginjohtaja

Erja Saarinen
apulaiskaupunginsihteeri